

BAŞKAN — Sayın Hasan Tosyali?.. Yok. Kifayeti müzakere önermeleri gelmiştir. Sayın Millî Savunma Bakanı izmen buyurunuz efendim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI MEHMET İZMEN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri;

1973 mali yılı savunma bütçemiz üzerindeki açıklamalarımıza başlamadan önce, Millet Meclisinin sayın üyelerini saygı ile selâmlıyorum.

Yüksek huzurlarınıza sunulmuş bulunan savunma bütçemiz üzerinde, biraz önce, grupları adına veya kişisel olarak konuşan değerli hâtiplerin eleştirilerini ve görüşlerini dikkatle dinledim ve not aldım. Bu görüşmeler sırasında, savunma sorunlarımız üzerinde durulmuş, vukufflu eleştiriler yapılmış, olumlu temenni ve tavsiyelerde bulunulmuş, Silâhlı Kuvvetlerimiz hizmetleri taktik edilmmiştir. Sayın hâtipler tarafından ifade buyurulan takdir ve teşviklere, ilk önce, şükranlarımı sunarım. Değerli katkılarından dolayı kendilerine teşekkür ederim.

Bu yılki bütçe tasarımı üzerindeki görüş ve temennilerin, gelecek yıllarda bizlere ışık tutacağını beyan etmek isterim. Geçen yılki eleştiri ve dikkatler, 1973 bütçesinde, imkânlar ölçüsünde dikkate alınmıştır. Eleştirilere, biraz sonra yapacağım açıklamalarımı cevap arz edeceğimi ümid ediyorum. Beyanlar arasında cevabı bulunmayan tenkidlere de ayrıca cevap arz etmeye şamadeyim.

Değerli milletvekilleri, sözlerime, dünyamızın siyasî tablosunu kısaca belirtmekle başlayacağım. Malûmları olduğu üzere, dünya devletleri Doğu Bloku, Batı Bloku olarak iki kutba ayrılmış, son yıllarda Çin Halk Cumhuriyeti de üçüncü bir kutup olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, Batı Avrupa da, gelişmiş, ekonomisi, endüstrisi, ileri teknolojisi, nüfus potansiyeli ve askeri gücü ile, önemli, dördüncü bir kuvvet merkezi olarak belirmeye başlamıştır. Diğer dünya devletleri şu veya bu şekilde bu kutuplarla ilişki halindedirler. Günümüzün dünya sorunları, Doğu, Batı bloklarının etkisi altındadır. Doğu ve Batı bloklarını meydana getiren NATO ve Varşova Pakti devletleri arasındaki ilişkiler, son yıllarda bir yumuşama eğilimi göstermeye dönmüş ve Kasım 1972'den beri devam eden Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konfe-

ransı hazırlık görüşmeleri toplantısı ile yeni bir döneme girmiştir. Bu dönemde, NATO devletleri dikkatli ve dengeli bir yumuşama politikası izlemeye başlamışlar, her iki paktın merkez cephesinde, yani Orta Avrupa'da karşılıklı ve dengeli kuvvet indirimi teklifini ortaya atmışlardır. İyi niyetle ortaya atılan bu teklifler olumlu sonuca varmış, 12 Batı ve 7 Doğu pakti devletleri temsilcileri 31 Ocak 1973 tarihinde Viyana'da toplanarak görüşmelere başlamışlardır.

Sayın milletvekilleri, Doğu - Batı Bloku devletlerinin bu yaklaşması, NATO ittifakının elinde bulundurduğu inan verici ve caydırıcı güç sayesinde meydana gelmiştir. Bu durum, NATO üyesi devletleri kendi aralarında daha çok dayanışmaya sevk etmiş ve 5 - 8 Aralık 1972 tarihlerinde Brüksel'de yapılan, bizim de katıldığımız toplantılarda bu hususta görüş birliğine varılmıştır.

Değerli milletvekilleri; Büyük Atatürk'ün «yurtta sulh, cihanda sulh» ilkesi, savunma politikamızın temelidir. Bu ilke ile NATO ittifakı devletleriyle Varşova Pakti devletleri arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesini ve dünyada adil ve sürekli bir barışın sağlanmasını yürekten temenni ediyoruz. Bununla beraber kendimizi zamansız bir rahatlık havasına kaptırmamamız gereğine de inanıyoruz. Zira, Varşova Pakti devletleri konvansiyonel ve nükleer silâh sistemlerini büyük ölçüde çoğaltmaktadırlar. Bu hal, daima uyanık bulunmamızı gerektirmektedir.

Akdenizdeki Sovyet donanması, NATO'nun güney kanadında ciddi bir tehdit unsuru olmakta devam etmektedir. Bütün bu tutum ve davranışlar NATO devletleriyle Varşova Pakti devletleri arasında başlayan yumuşama ve müzakere havası ile gelişki halinde görülmektedir. Öte yandan tekliflere göre, karşılıklı kuvvet indirimi NATO'nun merkez kesiminde, yani orta Avrupa'da yapılacaktır. Bu bölgeden çekilecek Varşova Pakti kuvvetlerinin muhtemel konuşlandırılma yerleri NATO'nun güney kanadındaki memleketler bakımından üzerinde önemle durulması lâzımgelen bir husustur.

Bütün bu koşullar ve muhtemel gelişmeler karşısında Türkiye olarak, NATO'nun dikkati önemle ve devamlı olarak çekilmektedir.